

Ana Aslan – „doamna de fier” a medicinei românești*

Diana Loreta Păun**

Stimate doamne și domni,
Distinși colegi și invitați,

Este o mare onoare și bucurie să fiu prezentă astăzi, în cadrul acestei sesiuni omagiale dedicate celebrării a 50 de ani de la dobândirea calității de membru al Academiei Române de către remarcabila doamnă academician Ana Aslan. Astăzi, ne reunim pentru a evidenția nu doar extraordinara sa activitate în domeniul medicinei, ci și impactul său semnificativ asupra științei și chiar a omenirii.

Nu cred că ar fi o exagerare să spunem că Ana Aslan a fost „doamna de fier” a medicinei românești și că, la fel ca Margaret Thatcher, a demonstrat că acțiunea fermă poate fi completată de tact și delicatețe. Deși a fost un veritabil om de știință, declarațiile ei din timpul vieții trădau o sensibilitate umanistă în felul în care se raporta la misiunea gerontologiei: „Acesta este scopul gerontologiei,” spunea ea, „prelungirea duratei de viață și, în același timp, prelungirea activității, să adaugi ani vieții și viață anilor.” Prin institutul dezvoltat, ea a lansat o veritabilă revoluție socială, o transformare de mentalitate de care poate populațiile altor state nu erau atât de străine, dar care era, cu siguranță, complet nouă pentru români. Pentru Ana Aslan, omul era scop și nu mijloc. Marile sale descoperiri au pornit de la o autentică dorință de a vindeca, dorință care ar trebui să fie comună tuturor celor care practică medicina sau fac cercetări în acest spațiu.

La fel, nu cred că este întâmplător că o femeie a fost cea care a descoperit aceste noi valențe ale tratamentului cu procaină, vitamina H3 și a inovat în tratamentele de gerontologie, căci sunt deja numeroase studii care confirmă faptul că sarcina îngrijirii bătrânilor, domestic sau în centre specia-

lizate, cade cu precădere pe umerii femeilor. Subliniez intenționat această dualitate a Anei Aslan, o minte scilpitoare și o inimă de femeie, pentru că, pe cât de excepțională a fost în epoca ei, pe atât de relevantă continuă să fie. Decalajul participării femeilor în profesii din domeniile știință, tehnologie, inginerie, matematică și medicină – ȘTIM sau STEM, cum mai sunt cunoscute – continuă să ne priveze de contribuția altor femei la fel de remarcabile. Sunt convinsă că numele prof. dr. Ana Aslan va dăinui, dar îmi doresc ca, pe lângă o zi națională sau alte simpozioane sau conferințe cum este cea de azi, să avem, de fapt, dialoguri de substanță despre ce a făcut posibilă ascensiunea ei și cum putem ajuta și alte tinere să atingă același nivel de performanță. Nativ, Ana Aslan a fost curioasă și ambițioasă, a explorat mai multe subdomenii ale medicinei, lucrând cu mari doctori ai epocii, neurologi, endocrinologi, ea însăși fiind specializată în domeniul cardiologiei și dezvoltând o viziune holistă asupra procesului de îmbătrânire. Pe lângă asta, însă, trebuie punctat că a avut mentori admirabili, ca neurologul Gheorghe Marinescu și, mai târziu, reputatul endocrinolog C.I. Parhon care, identificând potențialul ei de cercetător, i-au facilitat continuarea cercetărilor într-un cămin de bătrâni. Pentru cei care activează în alte domenii, poate părea un parcurs relativ lin, pentru noi, specialiștii în sănătate, acestea par niște salturi gigantice. Dar această flexibilitate a fost o condiție critică pentru dobândirea înțelegerii unice a fenomenului îmbătrânirii.

Astăzi, vorbim de o veritabilă școală de gândire marca „Ana Aslan” în interiorul medicinei românești, una deosebit de actuală. Dacă Ana Aslan

*Alocuțiune susținută la manifestarea „Aniversare UNESCO. Ana Aslan – 50 de ani în Academia Română” (12 iunie 2024, Aula Academiei Române)

** Consilier prezidențial, Administrația Prezidențială

și-a închinat existența cercetării, este de datoria noastră să promovăm „patrimoniul științific” moștenit și să îl celebrăm prin dinamizarea cercetărilor în gerontologie, în onoarea și spiritul de pionierat reprezentat de Ana Aslan. Să ne alăturăm eforturilor internaționale de a descoperi noi metode și tratamente care să îmbunătățească viața persoanelor în vârstă și să colaborăm cu toți actorii interesați pentru a implementa terapiile existente deja în domeniu.

Ana Aslan a demonstrat, cu rigorile științei, ceva ce alții intuiau, la nivel practic: că poți fi tânăr la 70 de ani, dar și bătrân la 40 de ani. Studiile ei și cele de mai târziu au întărit ideea că longevitatea adevărată este una activă, iar aceasta nu poate fi atinsă doar prin efortul individual al doctorului sau al pacientului, ci printr-o colaborare strânsă cu statul și societatea. Îmbătrânirea activă, despre care vorbea Ana Aslan acum 50 de ani, și încă vorbesc studii, rapoarte sau documente de politici publice este posibilă, dar nu poate reuși decât dacă devine obiectivul unei societăți, al unui stat. Unele remedii nu pot fi prescrise pentru a fi administrate acasă, așa cum unele activități sunt imposibile în izolare, în perimetrul locuinței personale. Avem datoria să

construim noi aranjamente sociale care să permită participarea seniorilor. Munca remarcabilă a Anei Aslan pentru a asigura un viitor mai sănătos și mai demn pentru toți merită să fie cinstită prin acțiuni remarcabile.

Vă mulțumesc pentru oportunitatea de a-i aduce și eu un omagiu acestei mari cercetătoare române și de a transmite un semnal: că avem nevoie, în medicina românească, de noi femei la fel de impresionante, că le așteptăm cu brațele deschise, și că nu ne-am încheiat „socotelile” cu gerontologia în România, ba, mai mult, că Ana Aslan a deschis larg ușile spre acest univers și acum suntem așteptați să facem pași la fel de triumfali.

În spiritul valorilor UNESCO, al priorităților UNESCO de promovare a păcii, securității și cooperării internaționale prin educație, știință și cultură și al moștenirii Anei Aslan, trebuie să rămânem dedicați promovării cunoașterii și inovației, asigurându-ne că acestea sunt accesibile tuturor, indiferent de naționalitate, gen sau statut social. Este esențial să continuăm să sprijinim și să investim în educație și cercetare, recunoscând că acestea sunt pilonii progresului și ai dezvoltării durabile.